

Posudek oponenta

Jan Jelínek, Mezi křížem a kalichem. Tisk Československé strany lidové v čase

Marmaggiho aféry, Diplomová práce FF UK, Praha 2024, 105 str.

Předkládaná diplomová práce je bezesporu výsledkem dlouhodobé a systematické analýzy lidoveckého tisku v polovině 20. let, kdy již byla tato strana trvalou součástí vládních koalic a její předseda msgre Jan Šrámek dokonce zanedlouho začne čím dál tím častěji zastupovat stále více a více nemocného premiéra Antonína Švehlu.

Časové zakotvení je dáno Marmaggiho aférou, která eskalovala v létě roku 1925, a měla souvislosti a důsledky jako zahraničně politické, tak vnitropolitické.

Autor diplomovou práci rozdělil do pěti kapitol, kdy samotné aféře věnuje tu první, druhou lidové straně a jejímu tisku, následující tři pak jednotlivým dilematům, která strana řešila z hlediska hodnotového i prakticky politického. První se týkalo animozity Hradu, hradních uskupení a především pak prezidenta Masaryka ke katolické církvi a složité situace lidové strany, která byla katolická a zároveň státotvorná, resp.

Šrámkovo vedení ji orientovalo státotvorně. Druhá kapitola se věnuje klíčové osobnosti Marmaggiho aféry - tedy Janu Husovi - kdy autor sleduje reflexi jak Husa, a to i historicky, tak šířeji katolickou mediální reflexi českých dějin a významných problematických období a osobností, všímá si rovněž vyvažování Husových sekulárních zásluh přínosem slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje, a přibližuje i český pantheon viděno očima katolického tisku. Poslední analytická kapitola je věnována komplikovanému vztahu ke Slovensku a taky centru slovenského politického katolicismu reprezentovaného Andrejem Hlinkou. Dobře přitom upozorňuje na fakt, že lidovci měli zpočátku politické ambice i na Slovensku.

Poslední tři analytické kapitoly nesou symbolická označení (Hrad, Vatikán, Tábor, Velehrad, Praha, Ružomberok), která velmi nápaditě nastiňují ona dilemata praktické politiky i hodnotových rámců. Tedy - co je víc pro identitu - víra, národ, stát?

Posuzovaný text je skutečně na vynikající úrovni. Přesto si nelze neklást další otázky - v názvu je vymezen křížem a kalichem (tedy konfesionálním konfliktem) zároveň však v podtitulu prezentován jako lidovecký tisk v době Marmaggiho aféry. Tato aféra nebyla primárně konfesijní, ale mezistátní. Tudíž by se dalo předpokládat, že v době

Marmaggiho aféry psal lidovecký tisk i o řadě dalších položek než jen o těch, které jsou analyzovány.

Řadu kapitol a subkapitol autor končí připomenutím diskursu či závěrů historiků k dané problematice. Zarazilo mne, že k Marmaggiho aféře, když už ji má v názvu diplomové práce, neprostudoval důležité položky jak literatury, tak pramenů.

Bezesporu klíčovým interpretem této otázky je Jindřich Dejmek, který toho napsal k tématu opravdu hodně a autor s ním vůbec nepracuje. Nepodíval se ani na první klíčový text k této otázce, a to je práce klíčového vyjednavče o Modu Vivendi Eduarda Jelena Československo a Vatikán za první republiky (445 stran), stejně tak jako jeho patnáctikartonovou pozůstalost v Archivu Národního muzea, která je tvořena téměř výhradně touto tematikou.

Dobře si uvědomuji, že předmětem práce byla analýza tisku. Zároveň však nemůžeme předpokládat, že tisk by fungoval spontánně a nezávisle. Vhled to myšlenek a ovlivňování periodik u klíčových osobností lidové strany by byl v tomto případě na místě. Především se jedná o osobnost Bohumila Staška, který je sice zmiňován, ale dle mého soudu jeho vliv na lidoveckou tiskovou produkci byl významnější, než autor připouští. Zároveň byl Stašek mluvčím vysokého kléru, který na výše uváděné otázky měl svůj názor. Rigorózní práce o Bohumilu Staškovi od Stanislava Vejvara mi v seznamu četby rovněž chybí.

Autor sice nastiňuje tisk strany lidové, domnívám se však, že jeho zevrubná analýza, a stejně tak přiblížení autorů, kteří zde publikovali a jejichž články autor cituje v poznámkovém aparátu, by byla na místě. Otázkou rovněž je, do jaké míry vztah k osobnostem minulosti orientovaly i osobnosti z akademického prostředí, které mohly dodávat pro politická tvrzení vědeckou municí.

Poslední má připomínka se týká toho, že by práci slušela alespoň skromná příloha. I přes výše uvedené výhrady práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení Výborný.